

Jonas Skaalvik Sandstad

Utviklingen av en Auteur: Ett Dykk i Tsai Ming-Liang's Verden

Bacheloroppgave i Filmvitenskap
Veileder: Aleksander Koren
Mai 2023

Sammendrag

Denne bacheloroppgaven er en undersøkelse av den malayiske/taiwanske regissøren Tsai Ming-Liang, der målet er å finne ut hvordan hans verk som en auteur har utviklet seg over omtrent 30 år. Mange av filmene hans er veldig like og går under undersjangeren slow cinema. Ved å se på hans valg av skuespillere, lokasjoner, lengde på klipp og temporalitet finner jeg ut hvordan og hva som har endret seg i løpet av karrieren hans. Jeg har sett nøye på filmene og det er hva en stor del av arbeidet har gått til. Jeg bruker en bok om Tsai skrevet av Song Hwee-Lim, Song er nok den største eksperten på Tsai sine filmer.

Summary

This bachelor's thesis is an examination of the Malaysian/Taiwanese director Tsai Ming-Liang, with the goal of determining how his works as an auteur have developed over approximately 30 years. Many of his films are very similar and fall under the subgenre of slow cinema. By examining his choices of actors, locations, length of shots, and temporality, I will determine how and what has changed throughout his career. I have closely analyzed the films, and that has been a significant part of the work. I am using a book about Tsai written by Song Hwee-Lim, who is considered the foremost expert on Tsai's films.

1.Introduksjon

Tsai Ming-Liang er en malayisk filmregissør basert i Taiwan. Han startet karrieren med å lage TV-filmer. Han nevnes som en av regissørene i den taiwanske nybølgen på 90-tallet. Mye av hans verk går under under-sjangeren slow-cinema. I denne teksten skal jeg se på hvordan Tsai Ming-Liang har utviklet seg som en auteur og hva som har forblitt det samme på ca 30 år med filmskaping.

Jeg kommer først til å fastslå trekk som jeg har funnet i alle filmene. Så kommer jeg til å se på tre filmer, debutfilmen *Rebels of the Neon God*(Liang 1992), en film fra ti år etter: *Goodbye Dragon Inn*(Liang 2003) og den siste filmen når dette er skrevet *Days*(Liang 2020). Jeg kommer også til se på temporalitet i filmene og se på hvordan Tsai Ming-Liang's ikoniske long-takes har utviklet seg gjennom de tre filmene.

2. Auteurtheorien

Tsai Ming-Liang anses som en auteur innen filmindustrien på grunn av hans unike stil og tilnærming til filmskaping. Det er flere faktorer som bidrar til denne bemerkelsen. For det første har Tsai en tendens til å bruke de samme skuespillerne i flere av filmene sine, noe som gir en gjenkjennelig kontinuitet i karakterutviklingen og fremhever skuespillernes evne til å uttrykke følelser en subtil måte. For det andre, har temaene i Tsais filmer ofte blitt sammenlignet med hverandre på tvers av hans karriere. Location spiller også en stor rolle i hans filmer. En annen viktig kjennetegn ved Tsais filmer er bruken av long-takes, som gir seeren en følelse av kontinuitet og en dypere forståelse av karakterenes følelser og intensjoner. Samtidig som Tsai har disse distinkte elementene, har han også vist en utvikling i sin filmskapingsprosess over tid, hvor han gradvis har blitt mer eksperimentell med sin regi og presentasjon av temaene sine. Alt i alt kan man si at Tsai Ming-Liang signerer alle sine filmer på samme måte som man signerer et kunstverk.

Signaturen til Tsai Ming-Liang. *The River* (Liang 1997)

For å finne ut hva som har endret seg vil jeg se nøye på mis-en-scene og flere ting som dialog, musikk, tema og innhold. Dette er fordi filmene i katalogen til Tsai har av og til helt identiske element fra alt fra skuespillere til regn, lyder og tema.

Skuespillere og spillestil

I 1989 skulle Tsai Ming-Liang lage en TV-film før sin første spillefilm *Rebels of the Neon God*, da han møtte en ung mann utenfor en arkade og spurte om han ville være med å spille i en film. Denne mannen var Lee Kang-Sheng, og han skulle ende opp med å bli en viktig del av Tsais karriere som regissør. Lee har medvirket i samtlige spillefilmer som Tsai har laget siden den dagen og blir ofte omtalt som Tsais muse. Lee har blitt fjeset til de fleste filmene til Tsai og Tsai har selv sagt at han kommer aldri til å lage en film uten Lee. Lee's skuespillerstil kan oppsummeres med ett ord: tregt. Han har få reaksjoner på ting som skjer, og når andre skuespillere snakker til ham, noe som skal ha vært en av grunnene til at Tsai ønsket å ha ham med i sin første film.

I flere av Tsais filmer spiller Lu Yi-Ching og Miao Tien foreldrene til karakteren Lee spiller. Når Miao Tien, som som oftest spilte farsrollene, døde i 2005, mistet karakterene til Lee en farlig figur. Lu Yi-Ching fortsatte å være med i filmene men ikke som en mor.

Når det kommer til kvinnelige hovedroller er det to skuespillere som går igjen, Chen Shiang-Chyi og Yang Kuei-Mei. Skuespilleren Chen Chao-Jung er også med i flere filmer, han har bare spilt i en hovedrolle ett par ganger men har hatt mindre roller senere(Haddick 2022).

Som nevnt er Lee Kang-Sheng kjent for å spille tregt. Det betyr ikke at det bare er han som er treg. Alle skuespillerene spiller både tregt og stille. De har alle ett helt naturlig ansiktsuttrykk som ikke er overspilt i det hele tatt. Ofte fører dette helt nøytrale uttrykket til at karakterene ser ganske triste ut. Skuespillerne lager også ofte mat å spiser det i stillhet.

Lokasjoner

Det er flere lokasjoner som blir brukt om igjen i flere av filmene til Tsai. I flere filmer der karakterene som Lu Yi-Ching, Miao Tien og Lee Kang-Sheng spiller mor, far og sønn bor de i samme leilighet. Selv om det er de samme skuespillerne og akkurat samme plass betyr det ikke at filmene henger sammen, de eneste filmene som henger sammen er *What Time is it There*(Liang 2001) og *The Wayward Cloud*(Liang 2005).

What Time is it There handler delvis om at hovedkarakteren blir opphengt i *The 400 Blows*(Truffaut 1959) og han ender opp med å sitte i en kinosal å se på filmen, denne kinosalen blir brukt i flere filmer. Hele *Goodbye Dragon Inn* tar plass i og rundt den samme kinosalen. De fleste av Tsais filmer er satt i urbane miljøer, spesielt i Taipei.

Lyd

Lydene i filmene til Tsai er ofte ganske like, da tenker jeg på all lyd som ikke er dialog. De to lydene som assosieres med filmene til Tsai er lyden av regn eller vann og en travel by med masse trafikk med både scootere, biler og masse folk. Det er ikke mye dialog men det blir et eget avsnitt. Flere av filmene har en form for pauser med ett musikkinnslag der skuespillerne i filmen er kledd ut i kostymer og synger en sang og danser. Noe som blir en høy kontrast til resten av filmen der det ikke er noe musikk og der det er lite lyder generelt. Musikken som blir framført er ofte gamle kinesiske og taiwanske hits fra 60-tallet. Det har også blitt vanlig at filmene slutter med at en ikke-diegetisk sang av samme stil blir spilt av i slutten av flere filmer.

Det er bare én film som har ikke-diegetisk filmmusikk under filmen og det er hans første spillefilm *Rebels of the Neon God*. Siden den gang har alle filmene vært uten filmmusikk. Veldig ofte blir lyder

Musikalsk nummer i *The Wayward Cloud*.

som spising av mat og matlaging satt veldig i fokus fordi det er de eneste lydene vi kan høre utenom den vanlige lyden av et rom, som susing fra diverse plasser som blir tatt opp på mikrofonen når klippene blir filmet. Absolutt stillhet er også ett gjengående element i katalogen til Tsai. Den absolutte stillheten i kontrast med det konstante bråket fra byen.

Regn og vann

Regn og vann er noe som går igjen i alle filmene til Tsai. Veldig ofte er det også utrolig mye vann, leiligheter som fylles med vann fra lekkasjer og regn. Ofte drikker karakterene ganske mye vann og har store vannflasker som de drikker fra. Regnet er som en helt egen karakter og understreker depresjonen og sorgen i filmene. Oversvømmelser har vært en del av filmene til Tsai helt siden hans debutfilm *Rebels of the Neon God* og har siden vært en fast del av alle filmene. Det aller første vi ser og hører i debutfilmen er regn.

Dialog

Det er som regel veldig lite bruk av dialog i filmene til Tsai. Karakterene i filmene snakker sjeldent til hverandre og det kan ofte gå en stund mellom dialog. Når det først er dialog er dialogen ofte ganske simpel og hverdagslige ting som «Hei» og «Takk». Den sparsomme bruken av dialog er noe av det mest ikoniske ved filmene til Tsai, og er veldig lett gjenkjennelig.

Tema og Innhold

Det er mye innhold og tema som går igjen i alle filmene, det som definitivt går om igjen aller mest er sorg, ensomhet og depresjon. Det man sitter igjen med etter å ha sett en film er ofte håpløshet og en tomhetsfølelse. Et annet viktig tema i filmene til Tsai er skeivhet. Skeivhet er en stor del av flere av filmene men det er ofte ikke akkurat det som er i fokus. Mye av arbeidet til Tsai handler om film og kino (Lim 2014, 44).

Kinematografi

Tsai har brukt samme kinematograf i nesten alle filmene sine, det er Liao Pen-Jung. Han har for det meste bare vært kinematografer for Tsai men har også jobbet på mindre kjente prosjekter. En annen av kjennetegnene til Tsai er hans bruk av long-shots som jeg kommer til å gå lengre inn i dybden på

senere i teksten. Tsai og Liao har brukt både stillestående, håndholdt og panning i filmene som jeg også skal se nærmere på senere.

3. Tsai's long-take og temporalitet

Temporalitet er ideen om en lineær tid fra fortid til framtid. Temporalitet er i absolutt alt, det vil si alt fra musikk, malerier, film og selve livet. I kunst trenger ikke temporaliteten i et verk være logisk, tiden trenger ikke være lineær for å fortelle en historie. I slow-cinema bevegelsen som Tsai er en del av, er poenget å ikke kutte vekk det i livet som ikke nødvendigvis er så interresant (Lim 2014, 15).

Selve livet er hva Tsai fanger med sine lange tagninger, han kutter ikke ned på hva som skjer. Om noen lager seg middag så ville det vanlige være å vise ett par sekunder av matlagingen før vi får se at de spiser, det er ikke det vi får se i Tsai's filmer. I Tsai's filmer får vi se hele matlagingsprosessen, men kanskje ikke selve spisingen. Dette gjelder for andre aktiviteter enn matlaging også. Sexscener er ofte en montasje av to som har sex med en ikke-diegetisk sang i bakgrunnen i de fleste hollywood-filmene, mens i motsetning kan sexscenene til Tsai vare fra start til slutt å kan vare i godt over ett kvarter. Man kan si at Tsai ikke tar noen snarveier når det kommer til å vise aktivitetene som en person gjør i løpet av dagen. Filmene *Face* (Liang 2009) (også kjent som *Visage*) og *Days* er gode eksempler på filmer som bruker lang og naturlig temporalitet i klipp men ikke i historiefortellingen.

4.1992-2006 *Rebels of the Neon God*

Jeg deler opp filmene til Tsai i to epoker og den første er fra 1992 til 2006. Dette er fordi den største endringen i filmene til Tsai er etter 2006. Dette betyr derimot ikke at stilen hans ikke har utviklet seg igjennom disse årene, men at de mer drastiske endringen ikke kommer før senere, selv om det er filmer som *Goodbye Dragon Inn* som passer inn med de senere filmene. Her skal jeg se på hvordan det jeg har nevnt angående Tsai som en auteur passer inn i noen av filmene.

Rebels of the Neon God

Debut spillefilmen til Tsai har mange av kjennetegnene til Tsai men er fortsatt den som skiller seg mest ut. Filmen ble laget og kom ut av en ny bølge i Taiwan som Tsai var en del av. Selv om filmen skiller seg ut så er det fortsatt en av de mest populære filmene fra Tsai.

Rebels of the Neon God handler om tre ungdommer som bor Taipei, hovedstaden i Taiwan. Hovedkarakterene spilles av Lee Kang-Sheng, Chen Chao-Jung og Wang Yu-Wen og Miao Tien og Lu Yi-Ching spiller foreldrene til karakteren til Lee. Lee spiller Hsiao-Kang, en student som bor hjemme og som ikke passer sammen med faren sin, derfor kaller moren hans han for Nezha som også kalles "the neon god". Chen Chao-Jung spiller Ah Tze en pøbel som stjeler med kompisen sin Ah Ping. Wang Yu-Wen spiller Ah Kuei, ei jente som jobber i en skøytehall og som har hatt ett one night stand med broren til Ah Tze. Ah Tze begynner å møte Ah Kuei å de er på kanten til å bli i ett forhold. Hsiao-Kang slutter på skolen han går på å tar ut pengene som foreldrene har betalt for at han kan gå der, dette fører til at han blir kastet ut av huset av foreldrene. En dag når faren til Hsiao-Kang henter han fra skolen i taxien sin kjører Ah Tze forbi på motorsykkelen sin og knuser speilet på taxien. Hsiao-Kang begynner å følge etter Ah Tze og kompisen hans på arkadehallen, når han blir kastet ut av hjemmet følger han Ah Tze og Ah Kuei som drar til et hotell for natten. Hsiao-Kang ødelegger motorsykkelen til Ah Tze som straff for at knuste speilet på taxien til faren. Filmen slutter med at Ah Tze og Ah Ping blir jaget etter å ha blitt tatt i å stjele arkadespill, Ah Ping blir hardt skadd å ligger skadd i sengen til Ah Tze mens leiligheten blir oversvømt, Ah Kuei kommer etter at Ah Tze forlot hun midt på natta og de står i vannet kom kommer høyere og høyere i leiligheten å klemmer hverandre og de begynner å gråte. Faren til Hsiao-Kang er den som kjører Ah Tze og Ah Ping til leiligheten, når han kommer hjem lar han døren stå åpen.

Trekk i *Rebels of the Neon God*

Ikke overraskende er Lee Kang-Sheng med i denne, det er også Miao Tien og Lu Yi-Ching som spiller foreldrene hans. Den toppfakturerte skuespilleren i filmen er Chen Chao-Jung, dette gjør denne filmen til den eneste som ikke toppfakturerer Lee Kang-Sheng.

Leiligheten Hsiao-Kang og familien bor i er den samme leiligheten som går igjen i flere filmer senere. Ah Tze, Ah Ping og Ah Kuei drar på kino over løpet av filmen men det er vanskelig å se om dette er samme kinosal som i *What time is it there?* og *Goodbye Dragon Inn*. Filmen tar plass i storbyen Taipei som er fylt med lys, neon, kjøretøy og folk. Flere scener tar plass mens karakterene kjører rundt på scooterne sine å prater til hverandre.

Rebels har som skrevet før ikke-diegetisk musikk. Musikken i filmen er bare en sang som spilles av fire-fem ganger i løpet av filmen, sangen er uten vokaler. Sangen fungerer som ett lim mellom hovedkarakterene som ikke er sammen men de opplever like ting i livet. Vi kan høre regn igjennom filmen, men alle mest helt i starten av filmen og i slutten.

Regnet og vannet i *Rebels* er ikke tilfeldig, som sagt starter filmen med regn på rutene til en telefonboks. Regnet blir ikke i fokus igjen før slutten av filmen når karakterene blir deprimerte igjen. I leiligheten til Ah Tze kommer det vann ut av et sluk på kjøkkenet som han ikke får fikset, vannet når han opp til anklene å rekker helt inn til soverommet hans. Vannet forsvinner i sluket når det går bedre og han har møtt Ah Kuei. Når Ah Tze og Ah Ping blir tatt for å ha stjålet og Ah Ping har fått bank kommer vannet krypende opp igjen. Når vannet begynner å komme opp fra sluket prøver Ah Tze å stoppe det ved å putte kluter ned i sluket men det nytter ikke. Vannet her er en åpenbar erstatning for tårer som han ikke klarer å stoppe.

Rebels er nok den filmen som har mest dialog av alle i katalogen. Det betyr ikke at det er mye dialog i filmen. Det kan enkelt gå fem til ti minutter mellom at noen snakker. Det de snakker om er ofte hverdagslige ting, men mye av dialogen til Ah Tze og Ah Kuei handler om hvem de er og hva de vil gjøre, samt litt smalltalk.

Temaet i denne er definitivt sorg, depresjon og fremmedgjøring.

Rebels bruker ikke lange tagninger som senere filmer gjør men den bruker en annen form som er spesielt for akkurat denne filmen. Det er nemlig bruken av håndholdt og bevegelig kamera. I hele 123 av de 325 klippene beveger kameraet seg, det er nesten like mange klipp som vanlige klipp i *The River*(Liang 1997) (Lim 2014, 87). Kinematografen på denne filmen er Liao Pen-Jung.

Gjennomsnittslengden på klipp i *Rebels* er 19.15 sekunder med 6,255 sekunder totalt og 325 klipp totalt.(Lim 2014, 87)

5.1992-2006 *Goodbye, Dragon Inn*

Goodbye er Tsai mest kjente verk. Det er Tsai's sjettede spillefilm å ble gitt ut i 2003. Filmene er ett kjærlighetsbrev til kinoen å film.

Goodbye, Dragon Inn handler om en kinosals siste visning. Filmene som vises i salen er *Dragon Inn*(Hu 1967). En wuxia-film fra 1960-tallet. En av karakterene filmene følger en kvinne som jobber på kinoen, vi følger henne fra billettluke til toalettene der hun stenger vannet før det stenges. Hun har en skinne på den ene foten sin som gjør at hun går ganske tregt å enda tregere opp trappene. I kinosalen er det veldig få folk, de som er der går rundt i salen å sitter i ett par minutter før de går

videre. I salen sitter det to eldre menn å ser på som sitter der gjennom mesteparten av filmen. En mann fra Japan er også i salen, han prøver å sitte alene men det kommer alltid folk å setter seg rundt ham. På toalettet kommer det å går folk å i forskjellige bakrom går det folk rundt omkring i stillhet. Den japanske turisten får høre at kinosalen er besøkt av spøkelser. Til slutt blir filmen ferdig og kvinnen stenger for siste gang, prosjektøren ruller opp filmen og drar.

Trekk i *Goodbye, Dragon Inn*

Kvinnen som jobber på kinoen er spilt av Chen Shiang-Chyi, en de vanlige skuespillerne som er med i Tsai's filmer. Den japanske turisten spilles av en skuespiller som aldri har spilt i en annen Tsai film, han har faktisk aldri spilt i en film hverken før eller etter *Goodbye, Dragon Inn*. Yang Kuei-Mei spiller en mindre rolle som en kvinne som spiser peanøtter i kinosalen. Chen Chao-Jung spiller også en liten rolle som en mystisk mann som sier at det er spøkelser på kinoen. Miao Tien spiller seg selv i denne, dette er fordi Miao Tien spilte i *Dragon Inn* å ser seg selv på lerretet. Lee Kang-Sheng spiller en overraskende liten rolle i denne filmen som prosjektøren i kinosalen, han er bare med i filmen helt på slutten.

Når det kommer til lokasjoner i *Goodbye* så er hele filmen satt i en gammel kinosal i Taipei. Det er samme kinosal som er brukt i *What time is it There*, scener er også satt i samme badrom og gang som i *What time*. Ikke bare er filmen satt på samme plass men kameraet er satt på samme plass i begge filmene.

Det er noen lyder som går igjen i *Goodbye*, regn, kvinnen som går, spising og lyden fra filmen og prosjektøren. Det er en ikke-diegetisk sang som spilles av helt i slutten av filmen for å avslutte den, sangen er en låt fra 60-tallets som de fleste sangene i filmene til Tsai. Det er flere scener hvor lyden ikke er helt kuttet ut men det er ikke noen spesiell susing eller bakgrunnslyd. I disse scenene er også litt dialog. Selv om filmen ikke har ikke-diegetisk musikk har den musikken fra filmen som spilles av. *Goodbye* bruker musikken fra *Dragon Inn* til å skape spenning, spesielt når kvinnen som spiser peanøtter forsvinner bak turisten å dukker plutselig opp igjen, hele scenen er timet perfekt til den diegetiske musikken.

Som sagt er en av lydene vi hører i filmen regn. Det regner under hele filmen og ofte er det regn som er det eneste vi kan høre. Når kvinnen stenger for siste gang slår hun av vannet i pissoarene, vannet renner konstant helt fram til hun sakte men sikkert slår av en å en kran. Siden bygget er så gammelt som det er er hele bygget vannskadet å det står bøtter på den øvre etasjen som samler

rennende vann, mot slutten av filmen samler prosjektøren vannet å heller den store mengden vann ut vinduet. Når kvinnen og prosjektøren drar regner det kraftig å kvinnen går ut i regnet og forsvinner. Her er regnet nesten en egen karakter som bare er der for å vise hvor trist det er at kinoen legges ned.

Det er veldig lite dialog i *Goodbye*, om man ikke regner med dialogen fra *Dragon Inn* som man kan høre gjennom mesteparten av filmen. I løpet av filmens 84 minutter er det kun to samtaler med til sammen ti replikker. Den japanske turistene snakker med en ukjent mann å finner ut at det finnes spøkelses på kinoen. Den siste samtalen finner sted mot slutten av filmen der Miao Tien møter en annen skuespiller fra *Dragon Inn* utenfor kinosalen, samtalen ender med at "Ingen går på kino lengre". Kvinnen, som kan ses på som en hovedkarakter sier ingenting i løpet av filmen.

Temaet i *Goodbye* er lener mot sorg film og skeivhet. *Goodbye* bruker hyppig lange tagninger og bruker aldri håndholdt kamera. I *Goodbye* er det bare 10 klipp der kameraet beveger seg. *Goodbye* har 86 klipp med ett gjennomsnitt på 54.48 sekunder per klipp på filmens 4,685 sekunder (Lim 2014, 87). Filmene er 84 minutter. Liao Pen-Jung er kinematografen til denne filmene også.

6.1992-2006 Andre Filmer

Her kommer det trekk fra de filmene jeg ikke har gått gjennom som er merverdige i henhold til likhetene i *Rebels* og *Goodbye*.

Lee Kang-Sheng spiller sønnen til Lu Yi-Ching og Miao Tien i *The River* og *What Time is it There?*. Lu er med i *Vive L'Amour* (Liang 1994) og *The Wayward Cloud*, men spiller bare mor i sistnevnte. Miao er med i *The Hole* der han ikke spiller far. Ellers spiller Lee i hver eneste film.

Leiligheten familien bor i i *Rebels* er leiligheten til den samme familien i *The River* og *What Time is it There?*. Alle filmene er satt i Taipei utenom *I Dont Want to Sleep Alone* (Liang 2006) som er satt i Kuala Lumpur.

The Hole (Liang 1998) og *The Wayward Cloud* har begge musikale numre i seg. Men ellers er det ikke noe ikke-diegetisk musikk i noen av filmene bortsett fra at noen filmer har en sang i det filmen slutter. All musikken høres ut som 60-talls-musikk. *I Dont Want to Sleep Alone* har komplett stillhet, denne stillheten er annerledes enn den i *Goodbye* ved at det ikke er noe lydspor i det hele tatt.

I *The Wayward Cloud* er det en mangel på vann i motsetning til de andre filmene, men her byttes vannet ut med vannmeloner, vannmeloner er sentrale i akkurat denne filmen og det er ikke første gangen han bruker vannmeloner som en erstatning for vann. I *The River* som handler om at Lee får ett problem i nakken, kommer problemet etter att han har lugget i en elv under en filmminnspilling. I *The River* lekker det konstant vann fra taket på soverommet til faren som vi både kna se og høre godt. Det regner konstant i *The Hole* og den ene leiligheten i filmen er oversvømt hele tiden. Karakterene i filmen møtes når en av de gir den andre ett glass med vann.

Dialogen i filmene holder seg for det meste det samme med flere filmer der det kan gå 20-30 minutter uten dialog. Alle filmene handler om ensomhet og det å føle seg utenfor. Sorg går også igjen i de fleste filmene, *The Hole* handler også veldig mye om faktisk isolasjon og ikke bare en mental isolasjon. De fleste filmene er skeive eller har en karakter som er skeiv. I *What Time is it There* er hovedkarakteren besatt av *The 400 Blows* og kan bli sett sittende på rommet og på kino å se filmen.

What Time is it There? er den eneste filmen som aldri har bevegelse i kameraet. Antallet klipp synker for hver film fram til *The Wayward Cloud*. I *The Hole* er det tre ganger så få klipp som i *Rebels of the Neon God* (Lim 2014, 87).

7.2009-2020 *Days*

Days er Tsai's siste film i det dette ble skrevet, og var første filmen hans siden 2012's *Stray Dogs* (Liang 2012).

Days tar for seg to mennesker som lever hver for seg, møtes, og separeres igjen. Det vi får se av livene deres er at Non (spilt av Anong Hounghuangsy) lager mat og reiser til byen. Kang (spilt av Lee Kang-Sheng) sitter i hjemmet sitt, får en behandling for nakken sin, ligger å sover og gå. Når de møtes får Kang en massasje av Non etterfulgt av at de har sex å dusjer sammen. Kang gir Non penger å en liten gave, en spilledåse. Så spiser de ett måltid sammen.

Trekk i *Days*

Lee Kang-Sheng er med i denne som alltid. Anong Hounghuangsy som spiller Non har aldri vert med i noen andre filmer av Tsai. Det er de to eneste skuespillerne i filmen. Det er mange folk med i bakgrunnen av filmen, men de er enten ekstraer eller bare tilfeldige folk.

Filmen tar delvis plass i Taipei, men mye av filmen foregår utenfor byen basert på at det mangler bråk fra byen og at flere klipp består av natur og fjell. Filmen er faktisk spilt inn i flere land men det er ikke åpenbart i filmen.

Lydene i *Days* tar stor plass siden det skjer så lite som det gjør. Det første vi hører er regn, og vi hører regn senere også. Når Non lager mat er det helt stille rundt han så alt vi hører er lyder fra grønnsaker som blir vasket å kuttet samtidig som vi hører flammene han koker maten på. Siden filmen ikke alltid tar plass i storbyen er mye av den vanlige susingen fra byen byttet ut med en roligere susing som kan minne om lyden fra en vei når du er langt unna blandet med en vifte. Det er ikke noen ikke-diegetisk musikk hverken i slutten eller i løpet av filmen, men det er en spilledåse med i filmen som spiller en sang. Sangen den spiller kommer fra en Charlie Chaplin film.

Som sagt åpner filmen med regn, Kang sitter inne å ser ut på regnet med ett glass vann på bordet, det er alt vi ser. Non bruker mye vann når han vasker grønnsakene til maten han lager. Det er to scener med dusjing og det er for det meste alt av regn å vann i *Days*.

Days starter med en tekst om at filmen ikke er teksten med vilje, dette er fordi det som blir sagt ikke skal ha noe å si for filmen. Det som blir sagt er ikke mye, alt vi går glipp av på grunn av manglende tekst er det noen akkupunktører sier og når Kang sier adjø til Non. På grunn av den manglende teksten kan det argumenteres for at filmen er helt uten dialog, noe som menes å være målet. Mangelen på dialog er med å styrke følelsen av ensomheten i karakterene, de er for det meste alene og når de er sammen snakker de heller ikke.

Filmen er uten tvil en skeiv film, dette er nok det verket fra Tsai der skeivheten er aller mest synlig. Ellers handler filmen om ensomhet, sorg og tomhet. Scenene der de ligger å sover for seg selv er med på å sette trykk på ensomheten de opplever.

Kinamatograføren i denne er ikke den samme som før, kinamatograføren har bare jobbet med Tsai på forskjellige kortfilmer og utstillinger før *Days*. To klipp blir filmet for hånd, i disse to klippene er Kang på gaten med masse folk rundt seg. Her lar det håndholdte kameraet seg komme helt inn på kang for å vise at selv om han er omringet av mennesker er han fortsatt helt alene. Ellers beveger kameraet seg ganske sakte. På filmens 127 minutter (ca 1620 sekunder) er det bare 46 klipp. Gjennomsnittstiden på klipp er rundt 2 minutter og 45 sekunder, med flere klipp som varer rundt ti minutter (Lim 2014, 87).

8.2009-2020 Andre filmer

Fra 2009 til 2020 ga Tsai bare ut tre spillefilmer, *Face*, *Stray Dogs* og *Days*.

Lee Kang-Sheng er den eneste skuespilleren fra de vanlige som er med i alle filmene. Lu Yi-Ching spiller moren til Lee i *Face* og spiller en kvinne som hjelper barna til Lee i *Stray Dogs*. Alle utenom Miao Tien er med i *Face*. I *Face* er det også med franske skuespillere som Jean-Pierre Léaud, Jeanne Moreau og Mathieu Amalric. Jean-Pierre Léaud har også en liten rolle i 1997's *What Time is it There?*.

Leiligheten fra de forrige filmene er også med i *Face*, men det er den eneste gangen den ses. *Face* tar delvis plass i Paris og på Louvre-museet. *Stray Dogs* tar plass i Taipei. Det er ikke noen musikk i hverken *Face* eller *Stray Dogs*.

I *Face* snør det mye isteden for regn, dette kan være så enkelt som at det er fordi den tar plass i Paris men det kna også være en metafor for at det er så trist, med tanke på at filmen handler om en mor som dør, det er også en scene i leiligheten der hele kjøkkenet fylles med vann. I *Stray Dogs* regner det for det meste, det regner for det meste når Lee jobber.

Det er dialog i disse filmene, men det er ikke mye. *Face* har skeivhet i seg og handler om filmskaping og sorg. *Stray Dogs* handler om en hjemløs familie og handler om sorg og lengsel. *Stray Dogs* har en av Tsai's lengste klipp på omtrent 14 minutter, der ingen sier noe, ingen rører seg eller ser på hverandre. Man kan høre toget dra forbi to ganger i løpet av klippet og neste klipp vare også i flere minutter.

9.Endringene

Skuespillerne i filmene til Tsai har for det meste holdt seg. Det ble færre skuespillere i de siste filmene, noe som kommer fra at filmene ikke trenger flere karakterer. Miao Tien som spilte fedre døde på 2000-tallet og Lu Yi-Ching som spiller mødre fikk en annen rolle i *Stray Dogs*. Siden Lee Kang-Sheng har blitt eldre gir det mening at foreldrene ikke lenger er med i filmene.

Leiligheten som brukes i flere filmer gjorde sin siste opptreden i *Face* fra 2009. Den travle Taipei viser seg litt i *Stray Dogs* men ikke slik som i filmene fra 1992 til 2006. Det kan virke som Taipei fra de tidligere filmene ikke finnes noe mere nå som Lee har blitt eldre. Filmene har definitivt blitt stillere etter 2006. Dette er også fordi filmene ikke lenger alltid er i en travel by. De travle by-lydene har blitt byttet ut med en rolig suselyd fra vind i trær og trafikk som er langt unna.

Regnet har forblitt ganske likt gjennom tidene. Det samme med vann. Dialog har definitivt fått en sterk reduksjon. Selv om *Goodbye Dragon Inn* ikke har mye dialog har de andre filmene før 2006 mye mer dialog enn de etter. *Days* tar mangelen på dialog lengst å bare fjerner den. Dialogen etter 2006 er ikke det som driver filmen slik som dialogen tidligere har gjort. Så vi kan enkelt si at dialogen har fått en stor endring.

Alle temaene som har blitt nevnt hittil har vært med i nesten alle filmene, fra *Rebels of the Neon God* til *Days*. Her har også noen av temaene blitt enda sterkere å satt enda mere i fokus enn før, som i *Face* hvor nesten alt handler om sorg å ikke så mye annet og *Days* hvor det nesten bare handler om ensomhet. Skeivheten har også tatt mere plass i filmene, skeivheten har også ikke blitt en veldig spesiell ting med filmene, de bare er skeive uten å sette noe fokus på det.

Når vi skal snakke om hva som har hatt størst endring over de 30 årene så må det være temporaliteten og klippingen i filmene til Tsai. Dette er ikke noe som har endret seg plutselig eller. For nesten hver film som har blitt laget har gjennomsnittslengden på klipp blitt lengre og til slutt i *Days* der temporaliteten har blitt trukket til nye lengder. Andre ting som har endret seg å som hadde størst endring fra film til film er plot og historie. *Face* har nesten ikke noe plot, nesten ingenting av det som foregår på skjermen henger sammen i tid, i en scene der en karakter er død kan karakteren lage middag i neste. Det samme skjer i mindre grad både i *Stray Dogs* og *Days*.

10.Konklusjon

Hva som står bak disse endringene kan man bare undre på, kanskje er det en effekt av at Tsai og Lee har blitt eldre, og at filmene har endret seg med dem. Når skuespillerne Tsai bruker ikke lengre er i starten av 20-årene blir det vanskelig å lage de samme type filmene om og om igjen. Kanskje kommer det at foreldrene i filmene forsvinner og dør fra Tsai's eget liv, siden *What Time is it There?* Handler om en far som dør og *Face* Handler om en mor som dør, og etter disse filmene så er det ikke lengre noen foreldre i filmene.

Om jeg skulle ha sagt utviklingen til Tsai i en setning hadde det blitt slikt: Tsai's filmer har fått mindre dialog og mer temporalitet, mens tema og innhold har stort sett holdt seg det samme. Fra *Rebels of the Neon God* til *Goodbye Dragon Inn* og *Days* har Tsai har definitivt utviklet seg en helt egen stil som skiller seg ut i en verden av film.

Kilder**Litteratur**

Hwee Lim, Song. 2014. *Tsai Ming-liang and a Cinema of Slowness*. USA: University of Hawai'i Press Honolulu

Haddock, Alicia. 2022. "Tsai Ming-Liang and Lee Kang-Sheng on a joint career in filmmaking" *Little White Lies*, 30. november. Hentet 20. april 2023. <https://lwlies.com/interviews/tsai-ming-liang-lee-kang-sheng/>

Filmografi

Rebels of the Neon God. Regissert av Tsai Ming-Liang. 1992; Taiwan: Central Motion Pictures, 106 min.

Goodbye Dragon Inn. Regissert av Tsai Ming-Liang. 2003; Taiwan: Homegreen Films, 82 min.

Days. Regissert av Tsai Ming-Liang. 2020; Taiwan: Homegreen Films, 127 min.

The River. Regissert av Tsai Ming-Liang. 1997; Taiwan: Central Motion Pictures, 116 min.

What Time is it There?. Regissert av Tsai Ming-Liang. 2001; Taiwan: Homegreen Films, 116 min.

The Wayward Cloud. Regissert av Tsai Ming-Liang. 2005; Taiwan: Homegreen Films, 114 min.

The 400 Blows. Regissert av Francois Truffaut. 1959; Frankrike: Les Films du Carrosse, 99 min.

Face. Regissert av Tsai Ming-Liang. 2009; Frankrike: Homegreen Films, 138 min.

Dragon Inn. Regissert av King Hu. 1967; Taiwan: Union Film Company, 111 min.

Vive L'Amour. Regissert av Tsai Ming-Liang. 1994; Taiwan: Central Motion Pictures, 118 min.

I Dont Want to Sleep Alone. Regissert av Tsai Ming-Liang. 2006; Malaysia: Homegreen Films, 118 min.

The Hole. Regissert av Tsai Ming-Liang. 1998; Taiwan: Central Motion Pictures, 95 min.

Stray Dogs. Regissert av Tsai Ming-Liang. 2012; Taiwan: Homegreen Films, 138 min.

